

BESKÆFTIGELSESMINISTERIET

10. november 2005

Sag nr. 103-0012

Samrådsspørgsmål : Ministeren bedes redegøre for opdelingen af kontanthjælpsmodtagere i de såkaldte matchkategorier, herunder hvorledes opdelingen af især matchgruppe 4 og 5 foregår, hvilken retssikkerhed, de pågældende mennesker er beskyttet af og hvilke muligheder, de har for at blive placeret i en anden matchgruppe. Endvidere ønskes en drøftelse af, hvilke muligheder mennesker placeret i henholdsvis matchgruppe 4 og 5 har for at få en varig forsørgelse i form af førtidspension.

Lad mig starte med at minde alle om situationen lige nu på det danske arbejdsmarked– for det går jo rigtig godt. Vi oplever den laveste ledighed i næsten 25 år, og samtidig er der meget positive forventninger til beskæftigelsesudviklingen. Samtlige regionale arbejdsmarkedsråd melder om stigende beskæftigelse i 4. kvartal i år, og denne udvikling ventes at fortsætte ind i det nye år.

Situation på det danske arbejdsmarked stiller os dog over for en stor udfordring med at få dækket en stigende mangel på arbejdskraft. Men det er positiv udfordring. Manglen er størst inden for bygge- og anlægssektoren, men der meldes også om voksende mangel på arbejdskraft inden for servicesektoren og fremstillingssektoren. Og om stigende mangel på ufaglært arbejdskraft. Blandt andet har en undersøgelse af rekrutteringssituationen på det danske arbejdsmarked, vist, at virksomhederne alene i foråret i år forgæves havde forsøgt at ansætte 3.500 ufaglærte medarbejdere.

Her er det så, jeg mener, at vi har en historisk chance for at få alle ledige i job - også de lidt svagere grupper. Hvis ikke vi får mange flere ledige ud på arbejdsmarkedet nu, risikerer vi simpelt hen at komme til at stå med en gruppe, som aldrig kommer i arbejde. Det kan vi som velfærdssamfund ikke være bekendt. Derfor skal vi sikre, at alle, der bare har den mindste smule arbejdsevne i behold, kommer ind eller fastholdes på arbejdsmarkedet.

Dette leder mig frem til en væsentlig pointe: Kommunerne vurderer de lediges arbejdsmarkedsparathed meget forskelligt. Analyserne har jo afsløret, at det er meget tilfældigt, hvor stor en andel af kontanthjælps- og starthjælpsmodtagere, som kommunerne vurderer som arbejdsmarkedsparate. Det kan den enkelte borger simpelthen ikke være tjent med.

Det er også derfor, at vi har lavet et redskab, der gør det muligt at give borgeren en ensartet behandling i kommunerne. Næmlig visitationsværktøjet, som jeg gerne vil sige lidt om.

Visitationsværktøjet og de 5 matchkategorier bruges løbende til at vurdere graden af match mellem den lediges ressourcer og arbejdsmarkedets krav. Man kan også sige, at matchkategorierne giver en vurdering af den lediges tilknytning til arbejdsmarkedet eller afstand fra arbejdsmarkedet.

Matchkategori 1, 2 og 3 skal bruges, når der er helt eller delvist match mellem den ledige og arbejdsmarkedet. Lad mig uddybe lidt om, hvordan de skal anvendes.

En regnskabsmedarbejder mister sit arbejde pga. virksomhedsnedskæringer. Hans kvalifikationer og personlige ressourcer er fortsat fuldt forenelige med de jobfunktioner, der findes på arbejdsmarkedet. Han er helt klar til sit næste regnskabsjob og kan også sagtens varetage andre job. Denne person skal sagsbehandleren placere i matchkategori 1.

Et andet eksempel er kvinden, der i mange år har arbejdet som køkkenassistent i den samme virksomhed. Hun har ikke rigtig været på kurser og efteruddannelse. Hun vil fortsat gerne være køkkenassistent, men så skal hun først have opdateret nogle kompetencer gennem nogle målrettede kursusforløb. Hun vil

også gerne have andre job, men har ikke erfaring fra andet end køkkenarbejde. Hun placeres i matchgruppe 2.

Endelig er der så de personer, der placeres i matchgruppe 3. De matcher delvist arbejdsmarkedets krav og vil være i stand til at varetage jobfunktioner, der i et vist omfang findes på det ordinære arbejdsmarked. Det kan være en uddannet typograf, der aldrig har arbejdet som andet og kommer fra et snævert fag og en branche i tilbagegang.

Matchkategori 4 anvendes, når den ledig vil kunne varetage jobfunktioner på nedsat tid og/eller med begrænsede krav til kvalifikationer. Det kan være ufaglærte job, rengøringsjob, forskellige servicefunktioner i virksomheder på nedsat tid fx kopierings- og serveringsopgaver. Og det kan være at bringe aviser ud og at plukke frugt.

Matchkategori 5 anvendes for ledige, der ikke har nogen arbejdsevne, der kan anvendes på det ordinære arbejdsmarked. Personen er alvorlig psykisk syg og har måske aldrig haft et arbejde. Vedkommende har formodentlig heller ikke nogen uddannelse.

Forskellen på matchkategori 4 og 5 er, at personer i matchkategori 5 ikke kan varetage et arbejde overhovedet. Til gengæld kan personer i matchgruppe 4 varetage job på f.eks. mindre tid end fuldtid, eller job med begrænsede krav til kompetencer.

Hvordan placerer sagsbehandlerne de ledige i disse matchkategorier ?

Alle ledige indkaldes til en kontaktsamtale mindst hver 3. måned. Hvis man er dagpengemodtager, foregår samtalen på AF, hvis man er kontant- eller starthjælpsmodtagere foregår samtalen i ens kommune. Under samtalen foretager jobkonsulenten en vurdering af den lediges afstand til arbejdsmarkedet og placerer vedkommende i en af de 5 matchkategorier. Der er selvfølgelig tale om et skøn. Men dette skøn foretages med hjælp fra visitationsværktøjet. Så individuelt og ensartet som muligt.

Placeringen i matchkategori er ikke en en-gang for-alle-afgørelse. Det er heller ikke en indplacering i et kastelignende system, hvor man aldrig kan ændre status. Tværtimod er der tale om, at der hver 3. måned sker en vurdering af, om matchgruppe-placeringen er ændret i forhold til sidste samtale. Har den køkkenassistent, jeg talte om før, fået ajourført sine kvalifikationer gennem relevante kurser, skal hun sikkert rykke op i matchgruppe 1. Ændringen kan også skyldes en vurdering af, at der er indtruffet forhold, der forværrer den lediges muligheder på arbejdsmarkedet. Så rykker man måske ned i match 4 for en kortere eller længere periode.

Der har været spurgt til, om den ledigekan klage over placeringen i matchkategori.

Det er ikke muligt at klage over placeringen i matchkategori. Netop fordi placeringen i matchgruppe er dynamisk og hele tiden vil ændre sig i takt med, at den lediges situation, kompetencer og ressourcer ændrer sig, er der ikke behov for en klagemulighed over indplaceringen i matchkategori.

Men hvis f.eks. en gift kontanthjælpsmodtager mister retten til kontanthjælp pga. 300-timers-kravet, vil vedkommende kunne klage over den mistede kontanthjælp til det sociale nævn. Det sociale nævn vil i behandlingen af sagen bl.a. tage stilling til, om personen skulle have været indplaceret i matchgruppe 5.

Som I forhåbentlig kan høre, tager hele ordningen om visitation udgangspunkt i folks ressourcer i forhold til arbejdsmarkedet. Og det er et kardinalpunkt, fordi alle undersøgelser viser, at overlader man mennesker til passiv forsørgelse i længere tid, så stiger deres risiko for helt at miste fodfæste på arbejdsmarkedet meget hurtigt. De mister troen på sig selv og motivationen til at komme tilbage til arbejdsmarkedet.

Det bringer mig til at sige et par ord om førtidspensionsordningen.

Personer, der har en arbejdsevne, som kan bruges på arbejdsmarkedet, skal også have mulighed for at bruge den -

først og fremmest i et ordinært job og ellers i støttet beskæftigelse som fx et fleksjob. Dette princip gennemsyrede reformen om førtidspension og det rummelige arbejdsmarked.

Der kan og skal ikke tilkendes førtidspension, hvis arbejdsevnen kan forbedres gennem aktivering, gennem revalidering eller gennem andre forebyggende foranstaltninger, som kan sikre en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Der skal igennem hele sagsbehandlingen fokuseres på en aktivrettet indsats frem for på passiv forsørgelse. En tilværelse, hvor den enkelte kan være en del af et arbejdsfællesskab og føle, at der er brug for en. Et arbejdsfællesskab, som jeg ved, mange der allerede har fået førtidspension ønsker, de fortsat kunne være en del af.

Som en førtidspensionist for nyligt udtrykte det i Politiken: ”Det værste er at stå uden for samfundet. Da jeg gik på arbejde, havde jeg det sociale netværk med kollegerne. Vi mødte sammen på arbejde kl. halv syv og drak kaffe i skuret. Så skruede vi faldstammer og rør sammen, til vi havde fri. Imens snakkede vi om fodbold, kvinder og alt muligt andet. Alt det eksisterer ikke længere. Og det savner jeg”.

Jeg vil gerne slutte af med at kommentere lidt på en holdning, jeg har mødt hos nogle socialchefer.

Jeg forstår nemlig ikke, at ansvarlige og seriøse socialchefer på forhånd generelt kan afskrive en hel gruppe mennesker ved alene at tilbyde dem en minimumsindsats, sådan som man tilsyneladende gør i Ebeltoft Kommune.

Jeg har erfaret, at kommunen har valgt at slå indsatsen for personer i match 4 og 5 sammen til en minimumsindsats i form af et kollektivt fællesmøde hver 3. måned. Kun hvis borgeren på disse møder selv fremsætter ønske om videreudvikling, tages der skridt til yderligere initiativer. Ellers består opfølgningen alene i fællesmøderne.

Jeg vil vende tilbage til disse møder i besvarelsen af det næste spørgsmål. Men her vil jeg gerne sige, at det bestemt ikke er i overensstemmelse med ånden i førtidspensionsreformen eller med ”Flere i arbejde”, hvor der igennem hele ledighedsforløbet jo netop skal være fokus på at bringe den ledige i beskæftigelse eller tættere på arbejdsmarkedet.

Og det er menneskeligt forkasteligt at kassere, opgive og udstøde en hel gruppe mennesker.

Kan det nytte at gøre noget for denne gruppe ? – Ja det kan. Også selvom der er tale om mennesker med massive problemer – det har vi adskillige eksempler på.

Jeg kan derfor bestemt ikke bakke op om et menneskesyn, hvor man på forhånd opgiver mennesker. Og det er både af hensyn

til den enkelte og samfundet. Derfor skal førtidspension være sidstemulighed og ikke en parkeringsplads til mennesker, som kommunerne ikke vil hjælpe.